

Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP)

Door Jenő Obendorfer.

Vanaf 1 september 2001 is de wet op de bescherming van persoonsgegevens van kracht.

Zoals u misschien al weet is tijdens de laatste VOZT jaarvergadering het invoeren van een "Privacy Reglement" voor onze vereniging aangenomen. Deze is inmiddels gereed gekomen en goedgekeurd door ons bestuur. Het leek mij daarom wel nuttig om er een artikel aan te wijden. De informatie is misschien wat aan de droge kant om te lezen, maar geeft u wel een indruk over deze wet.

De snelle technologische ontwikkelingen bieden meer mogelijkheden om persoonsgegevens te verwerken. Ondernemingen, organisaties en de overheid krijgen daardoor ook meer mogelijkheden om nieuwe diensten te ontwikkelen waar de burger profijt van heeft. Die mogelijkheden kunnen aan de andere kant ook een bedreiging vormen voor de privacy van de betrokkenen.

Er bestaat behoefte aan regulering van deze - en toekomstige - ontwikkelingen.

Het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie hebben daarom een Europese richtlijn vastgesteld. Met de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) wordt deze richtlijn in Nederland uitgevoerd. Deze nieuwe wet vervangt de Wet Persoons Registraties (WPR).

Uw persoonlijke gegevens

Om uiteenlopende redenen worden regelmatig, gevraagd en ongevraagd, allerlei gegevens over u vastgelegd. Het energiebedrijf houdt bij hoeveel gas en elektriciteit u verbruikt en wanneer u betaalt. De bibliotheek houdt bij welke boeken u leent. Als u een ziektekosten- of levensverzekering wilt afsluiten moet u een lijst van vragen beantwoorden over uw gezondheid. In het aangiftebiljet inkomstenbelasting vraagt de fiscus u gedetailleerde gegevens over uw inkomsten, uw bezittingen, uw schulden, etc. Om voor een uitkering in aanmerking te komen moet u gegevens verstrekken over uw arbeidsverleden, over het laatst genoten salaris, etc.

De gegevens die u aan verschillende instanties of organisaties verstrekt, worden meestal opgeslagen in computers. Daarmee zijn ze gemakkelijk te verwerken en voor verschillende instanties of personen beschikbaar. Dankzij computers kan de overheid tal van ingewikkelde wetten doelmatig uitvoeren en de burger optimaal van dienst zijn. Ook particuliere organisaties en bedrijven kunnen door geautomatiseerde gegevensverwerking efficiënter werken. Maar tegelijkertijd is het voor u minder makkelijk geworden om te achterhalen welke gegevens van u door (overheids)organisaties en bedrijven zijn vastgelegd, waar die gegevens voor worden gebruikt en aan wie ze worden doorgegeven.

De gegevens die van u worden gebruikt, moeten juist en volledig zijn. Ze moeten in principe ook alleen worden gebruikt voor het doel waar u ze voor verstrekt heeft. Van sommige gegevens wilt u graag dat ze vertrouwelijk worden behandeld, dat ze uitsluitend worden vastgelegd door de persoon of instantie die ze nodig heeft en dat ze niet verder worden verspreid dan noodzakelijk is. Het zijn immers uw persoonlijke gegevens.

Om te bevorderen dat uw persoonlijke gegevens zorgvuldig worden behandeld en om u in staat te stellen dat zelf te controleren is er een speciale wet opgesteld.

Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP)

Zoals eerder vermeld, is sinds 1 september 2001 de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP) van kracht. De wet geeft aan wat de rechten zijn van iemand van wie gegevens worden gebruikt en wat de plichten zijn van de instanties of bedrijven die gegevens gebruiken. Een aantal bepalingen in de WBP is nader uitgewerkt in besluiten.

De WBP introduceert een aantal definities. Een paar van de meest belangrijke definities worden hieronder uitgelegd. De WBP gaat over het verwerken van persoonsgegevens. Dat kunnen zijn uw naam, uw geboortedatum en uw adres, maar ook uw banksaldo, uw beroep, uw nationaliteit, uw politieke overtuiging en gegevens over uw gezondheid. Persoonsgegevens zijn alle gegevens die iets over u zeggen en die van invloed kunnen zijn op de manier waarop u wordt beoordeeld of behandeld. Met verwerken wordt bedoeld alle handelingen met die gegevens vanaf het verzamelen tot aan het vernietigen. Bijvoorbeeld het vastleggen van gegevens die nodig zijn voor het voeren van een cliëntenadministratie van een bedrijf, of medische dossiers van een ziekenhuis en het bestand van

woningzoekenden in een gemeente. In de meeste gevallen zal het gaan om geautomatiseerde verwerkingen. Het kan echter ook gaan om niet-geautomatiseerde verwerkingen van persoonsgegevens die in een bestand zijn opgenomen, zoals een kaartenbak. Deze persoonsgegevens moeten dan wel een gestructureerd geheel vormen. De verantwoordelijke (in ons geval de VOZT) voor een verwerking is de (overheids)organisatie, het bedrijf of de persoon die uw gegevens gebruikt voor eigen doeleinden. De betrokkenen (in ons geval de leden) zijn de personen van wie gegevens worden verwerkt.

De Wet bescherming persoonsgegevens is niet van toepassing op onder meer:

- het gebruik van persoonsgegevens uitsluitend voor persoonlijke of huishoudelijke doeleinden;
- verwerkingen van persoonsgegevens door inlichtingen- en veiligheidsdiensten;
- het uitvoeren van de politietaak.

Op de gegevens die verwerkt worden in de bevolkingsadministratie van uw gemeente, is de Wet gemeentelijke basisadministratie van toepassing. Op de gegevens die verwerkt worden in de politieregisters, is de Wet politieregisters van toepassing.

Verplichtingen van de verantwoordelijke (in ons geval de VOZT)

Gegevens moeten op een behoorlijke en zorgvuldige manier en in overeenstemming met de WBP en toepasselijke andere wetten verwerkt worden. Voordat een verantwoordelijke uw gegevens mag verzamelen, moet hij eerst bepalen voor welk doel of doelen hij dat doet. Daarnaast mag een verantwoordelijke alleen op basis van één of meer in de WBP genoemde grondslagen uw persoonsgegevens verwerken.

Voor bepaalde categorieën van bijzondere persoonsgegevens, zoals godsdienst, ras, gezondheid en strafrechtelijk verleden, gelden nog andere beperkingen. Een verantwoordelijke mag zulke gegevens alleen verwerken als daarvoor een grondslag is te vinden in een wet.

Alleen onder strikte voorwaarden mag een verantwoordelijke de verzamelde gegevens ook voor andere doeleinden gebruiken dan waarvoor hij ze oorspronkelijk verzameld heeft. Dat kan alleen als het gebruik niet op gespannen voet staat met het oorspronkelijke doel. Zo heeft een verzekeringsmaatschappij in het kader van een ziektekostenverzekering bepaalde medische gegevens van u nodig, maar die mag zij niet gebruiken om te beslissen of ze u vervolgens al dan niet een levensverzekering aanbiedt.

De verantwoordelijke heeft de verplichting om maatregelen te treffen om onnodige verzameling of verder gebruik van uw persoonsgegevens tegen te gaan. Dat is te bereiken door bijvoorbeeld waar mogelijk de gegevens te ontdoen van de naam van de betrokkene en andere identificerende kenmerken. De getroffen maatregelen moeten ook gericht zijn tegen onjuist gebruik binnen de organisatie van de verantwoordelijke.

Een verantwoordelijke moet het verwerken van gegevens melden bij het College bescherming persoonsgegevens (CBP, voorheen Registratiekamer), tenzij de betreffende verwerking hiervan uitgezonderd is in het Vrijstellingsbesluit. Voorbeelden van vrijgestelde verwerkingen zijn abonnementadministraties en salarisadministraties. De vrijstelling geldt overigens alleen als de verwerking aan bepaalde eisen voldoet en alleen maar bepaalde gegevens bevat. Vrijstelling van melding betekent overigens niet dat een verantwoordelijke vrijgesteld is van de overige bepalingen van de WBP.

Rechten van de betrokkene

De Wet bescherming persoonsgegevens geeft u een aantal rechten waardoor u controle kunt uitoefenen op het gebruik van uw persoonsgegevens door een verantwoordelijke. Een paar belangrijke rechten in een verkorte uitleg zijn:

Recht op informatie

U moet kunnen nagaan wat er met uw gegevens gebeurt. Daarom moet een verantwoordelijke u informeren over het doel (of de doeleinden) van het verzamelen en zijn naam en adres. Vaak moeten daarbij ook andere bijzonderheden vermeld worden, die u een inzicht kunnen geven in het gebruik van uw gegevens. Als de verantwoordelijke direct bij u uw gegevens verzamelt, moet u vooraf worden geïnformeerd. Deze informatie kan slechts achterwege gelaten worden als u al van het verzamelen

daadwerkelijk op de hoogte bent, bijvoorbeeld omdat u die informatie in de vorm van een brochure hebt gekregen.

Recht op inzage

U hebt het recht om inzage te verzoeken in uw persoonsgegevens en het gebruik daarvan door een verantwoordelijke. Voor het geven van deze informatie kan de verantwoordelijke doorgaans een vergoeding van ten hoogste 4,50 Euro vragen.

Recht op verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming

Nadat u inzage hebt gekregen, kunt u de verantwoordelijke verzoeken uw persoonsgegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen of af te schermen (correctierecht).

Recht van verzet

Het recht van verzet houdt in dat u het recht hebt om bezwaar te maken (verzet aan te tekenen) tegen het gebruik van uw gegevens door een verantwoordelijke.

Het College bescherming persoonsgegevens

Om te bevorderen dat de privacy van de burger voldoende gewaarborgd blijft en dat de wetten die daartoe zijn vastgelegd worden nageleefd, is in 2001 het College bescherming persoonsgegevens (CBP) ingesteld. Bij de opslag en het gebruik van persoonsgegevens moet de privacy van iedereen voldoende worden gewaarborgd. De belangrijkste regels voor het verwerken van persoonsgegevens zijn vastgelegd in de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP). Deze wet regelt ook het functioneren van het CBP.

Tot Slot

Ongetwijfeld valt er nog veel en veel meer over deze materie te schrijven. Ik hoop dat dit artikel u wat een inzicht heeft gegeven in deze nieuwe wettelijke regels.

Mocht u nog meer informatie of duidelijkheid willen hebben over deze wet dan kunt u contact opnemen met de redactie.

Bronnen:

Ministerie van Justitie; De commissie Grondrechten in het Digitale Tijdperk; Nederlandse Vereniging van Registerinformatici.